

Van boerenmeisje over nonneke tot zusterke

Houthalen-Helchteren - "Van boerenmeisje tot zuster", zo vat Tonia Nouwens voor ons haar leven samen. Alleen vergeet ze daarin de laatste grote fase in haar leven, waarin ze wel nog 'zusterke' wordt genoemd maar niet meer tot een kloosterorde behoort. "Op mijn 74ste ben ik uitgetreden. Ik had er toen genoeg van." Na jaren in Kermt, waar ze bekend stond als 'de vliegende Hollander', verblijft ze nu met een goede gezondheid in rustoord Vinkenhof. Ze geniet er van de aandacht van medebewoners en vrienden. Al had haar hele leven volledig anders kunnen lopen, nadat ze God liet beslissen of ze bij haar grote jeugdliefde Cees moest blijven.

Honderdjarige Tonia Nouwens

stapte op haar 74ste uit Franse kloosterorde

"Mijn voormalige liefde Cees is als vrijgezel overleden met een fotootje van mij naast hem", vertelt Tonia. In de oude foto boven zie je Tonia - uiterst rechts - met haar twee zussen.

Foto's Dick DEMEY/HBvL

Na het eeuwfeest van Jozefa Keibel in maart, mag rustoord Vinkenhof morgen de tweede eeuweling van het jaar in de bloemetjes zetten: Antonia Nouwens, geboren op 13 november 1907 in het Nederlandse Middelbeers. Genodigden moeten overigens niet te lang nadenken over een cadeau. "In materiële dingen ben ik nooit geïnteresseerd geweest", vertelt ze. "Ik kwam uit een arm boerengezin, en in het klooster was het voor mij ook een en al soberheid." Met een goed humeur en warm karakter zullen de gasten haar veel meer plezier kunnen doen. Tonia verblijft nog altijd op de zelfstandige afdeling van Vinkenhof. Een stok helpt haar beter te stappen - "en ik kan er ook achter iedereen mee aanzitten" - en hoewel haar kortetermijngeheugen haar soms wat in de steek laat, komt ze nog gevat uit de hoek wanneer ze vertelt over haar leven, vooral over de periode in het klooster.

Cees

Ze was het elfde kind in een gezin met dertien kinderen uit het Nederlandse Middelbeers. Ook twee van haar zussen gingen in het klooster en haar moeder Antonetta van Elderen was bij haar intreding tevreden "dat ze nog een dochter aan Onze-Lieve-Heer kon geven." Toch had haar leven ook een heel andere wending kunnen nemen. Nadat ze tot haar 14de school liep, ging ze als inwonend dienstmeisje bij de familie Snelders werken. Ze hielp ook mee in hun café, waar ze soms tot op de zolder moest vluchten voor mannen die interesse in haar hadden. Ze was wat angstig voor mannen, behalve voor zoon Cees van de familie Snelders. "Hij was lief voor mij. 'Als we samen zijn, zal ik een eitje voor je koken als je ziek wordt', beloofde hij. Die lieve woorden zal ik nooit meer vergeten." Cees is haar ook nooit vergeten, want ondanks hun ontluikende romance trad Tonia toch in het klooster in. "Mijn vader was eerder streng en zeer gesloten. Nooit omhelsde hij mijn moeder of ons. Ik had dan ook schrik voor een ongelukkig huwelijk, en liet God beslissen. Ik stelde me in de schemering op langs het wegetje waarover Cees zou fietsen. Als hij mij zou opmerken, zou ik met hem trouwen. Maar Cees zag me niet, dus had God beslist dat ik het klooster in moest." Later hoorde ze dat Cees als vrijgezel was gestorven, met naast hem een klein fotootje van Tonia...

Naast-de-liefde

Op haar twintigste ging Tonia het klooster in, bij de Franse orde

'Soeurs de Notre Dame du Cénacle' in Tilburg. "Ik was wat mensen-schuw, en de rust en geborgenheid van het klooster spraken me wel aan. Hoewel ik Cees en mijn familie hard miste, voelde ik me er redelijk gelukkig."

Maar het kloosterleven draaide wel anders uit dan ze had verwacht. Omdat ze van eenvoudige boerenkomst was, schakelde haar zuster-oversten haar vooral in voor het harde werk in de tuin en in de keuken. "Tijdens het bewind van mère Lamy was er geen sprake van naastenliefde, dat was naast-de-liefde", vertelt Tonia. "Rijke zusters kregen betere taken, en we werden soms ook vernederd."

Soeur Deodata - zoals Tonia in het klooster genoemd werd - bleef maar enkele jaren in Tilburg. Daarna werd ze overgeplaatst naar Franse kloosters, en zelfs naar Madagaskar. "In de voormiddag zeiden ze me dat ik op missie zou gaan. Vier uur later, zonder van iemand afscheid genomen te hebben, vertrok ik naar Madagaskar. Voor vijftien jaar, maar opnieuw kreeg ik alleen werk binnen de kloostermuren."

Muren die beveiligd waren met scherpe schelpen, zoals haar medebewoner in Vinkenhof Jos zich herinnert van een van zijn vele reizen. "Had ik toen geweten dat jij aan die muur stond, was ik al met jou terug naar hier gekomen", vertelt Tonia nu daarover.

Vliegende Hollander

Na nog vele jaren in het klooster in Tilburg, werd Soeur Deodata in 1981 opnieuw Tonia Nouwens. "Na 52 jaar was het genoeg geweest. Ook de dokter raadde me aan er mee te kappen."

Ze ging bij haar nicht Tonia Vekemans wonen in Kermt. "We noemden haar de vliegende Hollander, omdat ze nog zo gezwind fietste", lacht haar toenmalige buurman Herman Bielen, bij wie Tonia later ook nog een tijd woonde in Zonhoven. Samen met zijn vrouw Hildegard raakte hij innig bevriend met Tonia. "Ik ging in Kermt iedereen helpen. Zo word je volgens mij oud: door anderen te helpen en niet te veel aan jezelf te denken", zegt Tonia.

Sinds 1999 woont ze in het Vinkenhof, met Jos, Maria, Marieke, Pedro en Anton als haar beste vrienden. Het tekort aan warmte voor haar uittreding uit het klooster, probeert ze nu goed te maken. "De mensen voor de gek houden, vind ik wel eens leuk. Ik omhels graag eens iemand", lacht ze. "Ik moet alleen zien dat ze niet over mij beginnen te roddelen."

Peter COSTERMANS